

Årsrapport 2019

Särskilda åklagarkammaren

ÅM2020-515
2020-02-26

Innehåll

1 Inledning	3
2 Sammanfattning	4
3 Särskilda åklagarkammaren	7
4 Resultatredovisning	9
4.1 Ärendeflöde	9
4.2 Beslutsfördelning avseende brott och brottsmisstankar	10
4.3 Genomströmningstider	11
4.4 Tvångsmedel	11
4.5 Inledda förundersökningar	11
4.6 Lagföring	12
4.7 Domar och strafförelägganden	14
4.8 Överprövningar	15
4.9 Kostnader, personal och arbetsmiljö	15
5 Representativa och uppmärksammade ärenden	17
6 Åtgärder som vidtagits eller bör vidtas för att utveckla verksamheten	22
7 Riskanalys	29

1 Inledning

Verksamheten vid Särskilda åklagarkammaren ska redovisas i en årsrapport som senast den 1 mars varje år ska överlämnas till riksåklagaren, vilket framgår av Åklagarmyndighetens riktlinjer Verksamhetsredovisning av Särskilda åklagarkammaren (ÅMR 2014:1). Denna rapport är utformad i enlighet med vad riktlinjerna föreskriver.

Särskilda åklagarkammarens årsrapport för 2019 överlämnas härmed till riksåklagaren.

Malmö den 26 februari 2020

Anders Jakobsson

2 Sammanfattning

Särskilda åklagarkammaren handlägger ärenden som rör olika personkategorier till skillnad mot en allmän åklagarkammare som hanterar brott inom ett visst geografiskt ansvarsområde. Vid Särskilda åklagarkammaren handläggs ärenden som avser poliser, åklagare, domare, riksdagsmän och andra särskilda befattningshavare. Vidare biträder kammarens åklagare ofta riksåklagaren, Justitiekanslern och Justitieombudsmannen vid handläggningen av deras förundersökningar. Riksåklagaren kan även bestämma att ett visst ärende ska handläggas vid Särskilda åklagarkammaren. Under verksamhetsåret 2019 har åklagarna vid kammaren biträtt Justitiekanslern och Justitieombudsmannen i ett antal ärenden som bl.a. rört andra personkategorier än de som vanligen handläggs vid kammaren.

Särskilda åklagarkammaren är direkt underställd riksåklagaren och den enda åklagarkammare som har särskilda personkategorier som målområde. Det ställer särskilda krav på verksamheten och på de åklagare som arbetar på kammaren. Det fordrar hög åklagarkompetens, erfarenhet och självständighet i ämbetet. Åklagarnas uppgift är att utreda och lagföra brott. Någon tillsyn utövas således inte över polisens verksamhet. Särskilda åklagarkammaren presenteras kort i nästa avsnitt.

Under verksamhetsåret 2019 har inflödet av ärenden till kammaren ökat något i förhållande till verksamhetsåret 2018. Ärenden med fängelse i straffskalan har ökat med cirka 550 ärenden. Bötesärendena har minskat med cirka 350 ärenden. Lagföringsandelen av ärenden med fängelse i straffskalan har ökat i förhållande till föregående verksamhetsår. Kammarens balanser är i stort sett oförändrade. Genomströmningstiderna är mycket korta. Kammaren har vid verksamhetsårets slut visat ett ekonomiskt överskott som uppkommit på grund av att kammaren inte fått ersätta en åklagare som under året gått i ålderspension. Verksamhetsresultaten beskrivs i avsnittet Resultatredovisning.

Under verksamhetsåret 2019 har inflödet väsentligt ökat rörande ärenden med fängelse i straffskalan. Denna ärendetyp kräver regelmässigt mer åklagar- och utredningstid. Ärenden har också blivit mer komplicerade.

Många av de ärenden som handlagts av kammaren under året har uppmärksamats av media. Det är självfallet positivt att handläggningen av kammarens ärenden granskas. Åklagarna kan ibland uppleva medietrycket som

påfrestande, särskilt som sekretessen i många av ärendena hindrar att åklagaren fritt kan berätta vad som förevarit i ärendet och vad som ligger till grund för åklagarens beslut. Det är viktigt att åklagaren självständigt och oberoende utför sin uppgift på ett rättssäkert sätt. Exempel på representativa och uppmärksammade ärenden ges i avsnittet Representativa och uppmärksammade ärenden.

Den som berörs av ett beslut som meddelats av åklagare vid Särskilda åklagarkammaren och inte är nöjd med beslutet kan begära överprövning. I stort sett alla överprövningsbeslut har meddelats av överåklagare eller vice överåklagare vid f.d. Utvecklingscentrum Malmö. Det är väldigt få beslut som ändrats vilket innebär att handläggningen av ärendena vid Särskilda åklagarkammaren håller hög rättslig kvalitet.

I slutet av verksamhetsåret 2019 tjänstgjorde elva åklagare och fyra administratörer vid Särskilda åklagarkammaren.

Arbetsuppgifterna för administratörerna vid Särskilda åklagarkammaren är i stort sett samma som för administratörer vid andra åklagarkammare. Det som i administrativt hänseende skiljer verksamheten vid Särskilda åklagarkammaren från andra åklagarkammare är framförallt antalet frihetsberövade och omfattningen av sessionsverksamheten. Vid en jämförelse med övriga åklagarkammare är antalet ärenden per administratör vid Särskilda åklagarkammaren bland de högsta i landet.

Med hänsyn till det ökade ärendeinflödet av brott med fängelse i straffskalan och ärendenas ökade svårighetsgrad har åklagarresurserna under andra delen av verksamhetsåret varit ansträngd.

Den framtida ärendetillströmningen och behovet av personal under de kommande åren är svår att förutse. Sannolikt kommer ärendetillströmningen att ytterligare öka när Polismyndigheten genomfört sina rekryteringar av nya poliser varför kammaren på sikt torde ha behov av ytterligare personal.

Under verksamhetsåret 2019 har det vidtagits ett antal åtgärder för att utveckla verksamheten. Under avsnittet Åtgärder som vidtagits eller bör vidtas för att utveckla verksamheten lämnas en redogörelse för kammarens utvecklingsarbete.

I avsnittet Riskanalys påpekas bl.a. att det är viktigt att Särskilda åklagarkammaren även fortsättningsvis har tillräckligt med utredningsresurser för att kunna lösa sin uppgift. Vidare framhålls att tekniska avbrott riskerar att slå ut arbetet på kammaren, vilket också bekräftades under det längre avbrottet som ägde rum i slutet av verksamhetsåret.

En faktor som tar mycket energi från personalen är kontakterna med oresonliga personer som har en bestämd uppfattning om hur ett ärende bör eller borde ha handlagts av åklagaren.

När det gäller Särskilda åklagarkammarens verksamhet och verksamhetsresultat går det inte att jämföra resultaten med de allmänna åklagarkamrarna, specialistkamrarna eller de olika riksenheterna då uppdraget och förutsättningarna är helt olika.

Sammanfattningsvis är bedömningen att verksamheten vid Särskilda åklagarkammaren under verksamhetsåret 2019 uppfyllt de krav som ställs på kammaren.

3 Särskilda åklagarkammaren

Åklagarmyndigheten leds av riksåklagaren och består bl.a. av verksledningen, Utvecklingscentrum, sju åklagarområden, en nationell åklagaravdelning, stöd-avdelningar och en överåklagare för samordning och analys. De sju åklagarområdena består av 32 allmänna åklagarkammare. Inom den Nationella åklagaravdelningen finns Riksenheten mot internationell och organiserad brottslighet, Riksenheten för miljö- och arbetsmiljömål, Riksenheten för säkerhetsmål, Riksenheten mot korruption samt Eurojust. Härutöver finns Särskilda åklagarkammaren.

Den 1 januari 2005 inrättades Särskilda åklagarkammaren (tidigare Riksenheten för polismål). Det är den enda åklagarkammare som lyder organisatoriskt direkt under riksåklagaren. Särskilda åklagarkammaren skiljer sig från de allmänna åklagarkammarna på så sätt att kammaren är den enda som har särskilda personkategorier som målområde. Kammaren handlägger bl.a. brottsmisstankar mot poliser, åklagare, domare i allmän förvaltningsrätt och riksdagsledamöter. Kammaren utreder alla typer av brott oavsett om det rör sig om något som hänt under tjänstgöring eller på fritiden. Det är ett rättssäkerhetskrav att verksamheten vid Särskilda åklagarkammaren bedrivs enhetligt och avskilt från vanlig polis- och åklagarverksamhet.

Arbetet vid Särskilda åklagarkammaren ställer därför speciella krav på åklagarna och på verksamheten. Det förutsätter hög åklagarkompetens, erfarenhet, integritet och självständighet i ämbetet.

Kammarens verksamhet är uppdelad på tre arbetsenheter som är placerade i Malmö, Göteborg och Stockholm. Särskilda åklagarkammarens chef är överåklagare och den ställföreträdande chefen är vice överåklagare. Övriga åklagare är chefsåklagare. Kammarens kansli som ligger i Malmö leds av en chefsadministratör. Vid kansliet arbetade under en stor del av året fyra administratörer.

Vid Särskilda åklagarkammaren har åklagarna till viss del ett geografiskt ansvarsområde som grundas på var de är stationerade. Ett stort antal av kammarens ärenden fördelas dock på åklagarna utan någon egentlig hänsyn till var de är stationerade. Skälet härtill är undvika eventuell jävsproblematik och att inom vissa områden använda respektive åklagares sakkunskap.

Vid handläggningen av ärendena biträds åklagarna av poliskommissarier och annan utredningspersonal vid Avdelningen för särskilda utredningar (i fortsättningen SU). SU har sin kansliort i Stockholm och lokala utredningsenheter i Malmö, Göteborg och Stockholm. Åklagarna vid Särskilda åklagarkammaren är samlokaliserade med eller har sina arbetsplatser intill utredarna i Malmö och Göteborg. I Stockholm är man sedan våren 2019 inte längre samlokaliserade då SU avflyttat från sina lokaler. Förhoppningsvis kommer åklagarna och SU:s utredningsenhet i Stockholm att åter bli samlokaliserade under nästa verksamhetsår. Samlokalisering skapar goda förutsättningar för effektivitet och kvalitet i handläggningen och bidrar också till en god arbetsmiljö.

Vid Särskilda åklagarkammaren handläggs i huvudsak följande ärendetyper.

- Ärenden om brott av anställda inom polisen samt vissa andra befattningshavare som avses i förordningen (2014:1106) om handläggning av ärenden om brott av anställda inom polisen och vissa andra befattningshavare.
- Ärenden som anges i Åklagarmyndighetens föreskrifter och allmänna råd (ÅFS 2014:16) om var ärenden om brott av vissa befattningshavare ska handläggas. Föreskriften avser åklagare, domare, riksdagsmän m.fl. samt ärenden om brott som har samband med brottsutredande verksamhet som bedrivs utanför polisen hos Tullverket, Kustbevakningen och Skatteverket.
- Ärenden som chefen för Särskilda åklagarkammaren och annan berörd chef kan komma överens om ska handläggas vid Särskilda åklagarkammaren med hänsyn till att åklagaruppgiften av särskilda skäl inte bör utföras vid en annan kammare. Detta följer av bilaga 2 i Åklagarmyndighetens arbetsordning.
- Ärenden om brott i tjänsten av åklagare eller domare där riksdagens ombudsmän, justitiekanslern eller riksåklagaren har beslutat att inleda förundersökning och annan handläggning inte särskilt bestäms. Säkerhets- och integritetsskyddsnämnden kan även överlämna ärenden till Särskilda åklagarkammaren.

4 Resultatredovisning

Med ärenden avses ett upplägg i ärendehanteringssystemet som kan innefatta ett eller flera brott, brottsmisstankar och/eller personer. Med brott avses en registrerad händelse som kan vara brottslig. Med brottsmisstanke avses ett brott där en person knyts till brottet.

Med C-ärenden avses brott där fängelse ingår i straffskalan. E-ärenden avser brott för vilket inte är föreskrivet svårare straff än böter, främst trafikbrott.

4.1 Ärendeinflöde

Antalet inkomna, avslutade ärenden och balansförändring.

Samtliga ärenden	2017	2018	2019
Inkomna	8 978	8 807	8 990
Avslutade	9 176	9 056	9 155
Balansförändring	35	3	0

Samtliga ärenden med fängelse i straffskalan (C-ärenden)	2017	2018	2019
Inkomna	5 365	4 986	5 543

Samtliga ärenden med enbart böter i straffskalan (E-ärenden)	2017	2018	2019
Inkomna	3 613	3 821	3 447

Nästan alla ärenden med enbart böter i straffskalan (E-ärenden) avser s.k. ATK-ärenden (hastighetsövervakning med automatisk trafiksäkerhetskontroll). I dessa ärenden inleds förundersökning automatiskt av polisen. Med något undantag läggs förundersökningarna ned i dessa ärenden då polisens fordon registreras av ATK-kameror vid s.k. brådskande tjänsteutövning som ger polisen rätt att överträda vissa trafikbestämmelser.

Inkomna ärenden med fängelse i straffskalan (C-ärenden) avseende vissa personkategorier

Uppdelningen i personkategorier baseras på att varje ärende kodas med en personkategori (RIP-kod). Vissa ärenden kan innehålla två eller undantagsvis flera personkategorier. Det innebär att nedan redovisade ärenden i vissa fall förekommer flera gånger.

Inkomna ärenden med fängelse i straffskalan (C-ärenden) avseende vissa personkategorier	2017	2018	2019
Polisanställda	5 786	5 766	6 849
Varav polisanställda - tjänst	5 327	5 265	6 208
Varav polisanställda - våld	1 038	643	814
Varav polisanställda - fritid	459	501	641
Anställda inom åklagarväsendet	310	348	488
Varav anställda inom åklagarväsendet - tjänst	305	338	479
Varav anställda inom åklagarväsendet - fritid	5	10	9
Domare	143	154	1153
Varav domare – tjänst	128	130	1074
Varav domare - fritid	15	24	79
Riksdagsledamot i uppdraget som ledamot	24	30	67
Riksdagsledamot – fritid	7	41	30
Statsråd - tjänst	0	0	0
Statsråd – fritid	0	1	2
Arrestantvakt/Kriminalvårdsanställd – tjänst	17	14	19
Arrestantvakt/Kriminalvårdsanställd – fritid	1	0	2
Övriga – tjänst	19	45	58
Övriga – fritid	38	10	55
Annan i brottsutredande verksamhet	27	15	14
Samtliga brott och brottsmisstankar (C- och E-ärenden)	10 636	10 176	12 262

4.2 Beslutsfördelning avseende brott och brottsmisstankar

Huvudsaklig beslutsfördelning i alla C-mål av samtliga brott och brottsmisstankar.

Procent av samtliga brott och brottsmisstankar	2017 %	2018 %	2019 %
Brottsmisstanken avslutas	4,4	5,1	5,4
Förundersökning inleds inte	74,5	68,3	62,6
Förundersökning läggs ned	18,1	23,3	16,3
Strafföreläggande	0,6	1,7	0,8
Åtal	1,6	1,4	14,7

4.3 Genomströmningstider

Genomströmningstiden mäts från det att brott registrerats till det att åklagaren meddelat beslut.

Antal dagar	2017	2018	2019
Ärenden med fängelse i straffskalan (C-ärenden)	13	15	14
Ärenden med enbart böter i straffskalan (E-ärenden)	3	2	3
Totalt	8	9	8

4.4 Tvångsmedel

Tvångsmedel	2017	2018	2019
Antal anhållna	4	4	9
Antal häktningframställningar	1	0	2

4.5 Inledda förundersökningar

I det följande redovisas antalet inledda förundersökningar i ärenden med fängelse i straffskalan (C-ärenden) uppdelat på personkategorier.

Inledda förundersökningar i ärenden med fängelse i straffskalan (C-ärenden)	2017	2018	2019
Totalt	3 378	2 012	3 220

Uppdelningen på personkategorier baseras på att varje ärende kodas med en personkategori (s.k. RIP-kod). Vissa ärenden kan innehålla två eller undantagsvis flera personkategorier. Det innebär att nedan redovisade ärenden i vissa fall förekommer flera gånger.

Inledda förundersökningar i ärenden med fängelse i straffskalan (C-ärenden) uppdelat på person-kategorier	2017	2018	2019
Polisanställda	1 383	1 688	1 849
Varav polisanställda - tjänst	1 119	1 337	1 439
Varav polisanställda - våld	402	278	270
Varav polisanställd - fritid	264	351	410
Anställda inom åklagarväsendet	98	101	102
Varav anställda inom åkl.väsendet - tjänst	94	95	96

Varav anställda inom åkl.väsen- det - fritid	4	6	6
Domare	113	113	1081
Varav domare – tjänst	100	91	1003
Varav domare - fritid	13	22	78
Riksdagsledamot i uppdraget som le- damot	19	21	61
Riksdagsledamot – fritid	4	25	28
Statsråd - tjänst	0	0	0
Statsråd – fritid	17	0	2
Arrestantvakt/Kriminalvårdsanställd – tjänst	0	14	8
Arrestantvakt/Kriminalvårdsanställd – fritid	13	0	2
Övriga – tjänst	29	31	30
Övriga – fritid	13	7	49
Annan i brottsutredande verksamhet	13	12	8
<i>Totalt</i>	3 378	2 012	3 220

4.6 Lagföring

Med lagföring avses brottsmisstankar med beslut om åtal, strafföreläggande eller åtalsunderlåtelse. Antalet beslut om åtalsunderlåtelse redovisas inte här då sådana beslut sällan meddelas av åklagare vid Särskilda åklagarkammaren. Flera brottsmisstankar kan också ingå i ett ärende.

Lagföring av brottsmisstankar uppdelat på personkategorier

Uppdelning på personkategorier baseras på att varje ärende kodas med en personkategori (RIP-kod). I följande tabell redovisas antalet lagförda brottsmisstankar uppdelade på personkategorier. Flera lagförda brottsmisstankar kan höra till samma ärende.

Lagföring av brottsmisstankar i ären- den med fängelse i straffskalan (C- ärenden) uppdelat på personkatego- rier	2017	2018	2019
Polisanställda	89	201	388
Varav polisanställda - tjänst	35	157	306
Varav polisanställda - våld	9	4	8
Varav polisanställd - fritid	54	44	82
Anställda inom åklagarväsendet	0	0	3
Varav anställda inom åkl.väsen- det – tjänst (se kommentaren ovan)	0	0	0

Varav anställda inom åkl.väsen- det - fritid	0	0	3
Domare (se kommentaren ovan)	8	1	879
Varav domare – tjänst (se kom- mentaren ovan)	2	0	840
Varav domare – fritid (se kom- mentaren ovan)	6	1	39
Riksdagsledamot i uppdraget som le- damot	0	0	42
Riksdagsledamot – fritid	1	0	1
Statsråd - tjänst	0	0	0
Statsråd – fritid	0	0	0
Arrestantvakt/Kriminalvårdsanställd – tjänst	0	0	0
Arrestantvakt/Kriminalvårdsanställd – fritid	0	0	0
Övriga – tjänst	0	0	0
Övriga – fritid	14	0	0
Annan i brottsutredande verksamhet	112	1	2
<i>Totalt</i>	224	203	1 315

Procentuell andel lagföring av ärenden med fängelse i straffskalan (C-ärenden) av alla ärenden med fängelse i straffskalan.

Procent lagföring av samtliga ärenden med fängelse i straff- skalan (C-ärenden)	2017 %	2018 %	2019 %
<i>Totalt</i>	3,5	3,2	15,1

Procentuell andel lagföring av ärenden med fängelse i straffskalan (C-ärenden) av alla ärenden med fängelse i straffskalan inom respektive personkategori.

Procent lagföring av samtliga ären- den med fängelse i straffskalan (C- ärenden) inom resp. kategori	2017 %	2018 %	2019 %
Polisanställda	1,5	3,5	5,7
Anställda inom åklagarväsendet	0,0	0,0	0,6
Domare	5,6	0,6	76,2

Procentuell andel lagföring av ärenden med fängelse i straffskalan där förundersökning har inletts.

Andel lagföring av samtliga ärenden med fängelse i straffskalan (C-ären- den) där förundersökning inletts	2017 %	2018 %	2019 %
	6,6	10,1	40,8

Lagföring av brottsmisstankar.

Brottstyp	Antal
Bedrägeri; övrigt bedrägeri	653
Övrigt bedrägeri, ej internationell anknytning, ej mot äldre/funktionsnedsatt	254
Dataintrång	252
Tjänstefel, inkl. grovt	15
Rattfylleri, inkl. grovt, under påverkan av enbart alkohol eller under påverkan av både alkohol och narkotika	11
Sexuellt ofredande mot kvinna 18 år eller äldre	10
Trolöshet mot huvudman	8
Olovligt brukande	8
Hot mot tjänsteman, förgripelse mot tjänsteman	5
Vårdslöshet i trafik	5
Brott mot tystnadsplikt	4
Narkotikastrafflagen, bruk	4
Vållande till kroppsskada eller sjukdom i samband med trafikolycka	3
Olaga hot, mot kvinna 18 år eller äldre, ej internetrelaterat	3
Stöld, ringa stöld utan inbrott, från butik även i anslutning till bensinstation, varuhus, kommersiell utställning	3
Bokföringsbrott, grovt, konkurs	3
Totalt	1241

4.7 Domar och strafförelägganden

Med brott i tjänsten avses brott som har samband med den enskildes tjänstgöring. Med fritidsbrott avses brott som saknar samband med tjänsten.

Antal domar	2017	2018	2019
Totalt	58	49	70
- varav bifall	38	41	50
Totalt i tjänsten	30	25	46
- varav bifall	16	19	32
Totalt i fritid	28	24	24
- varav bifall	22	22	18

Strafförelägganden	2017	2018	2019
Totalt	27	27	25

Under år 2019 har sammanlagt 70 domar meddelats av tings- eller hovrätt där åklagare vid Särskilda åklagarkammaren varit part. De domar som redovisas som bifallna utgörs av både bifallna åtal och där endast en del av åtalet bifallits.

Sammanlagt har åtalen bifallits i 50 domar (71 % bifall av samtliga domar som meddelats), varav 32 domar avsett påstådda brott i tjänsten (45,7 % av samtliga domar som meddelats) och 18 domar fritidsbrott (25,7 % av samtliga domar som meddelats).

Det har under året meddelats 62 domar avseende polisanställda. Av dessa domar avser 41 brott i tjänsten, varav 11 innefattar våld i tjänsten. 21 domar rör fritidsbrott.

Tingsrätten har meddelat 55 domar och bifallit åtalet i 38 domar (69 %) och således ogillat åtalet i 17 domar (31 %). Hovrätten har meddelat 7 domar och bifallit åtalet i 5 domar (71 %) och ogillat åtalet i 2 domar (29 %).

Det har under året utfärdats 25 strafförelägganden. Av dessa avser 9 brott i tjänsten och 16 brott på fritiden. Ett strafföreläggande motsvarar en dom och vinner laga kraft när den som strafförelagts godkänt föreläggandet.

4.8 Överprövningar

Den som inte är nöjd med en åklagares beslut kan begära överprövning. Överåklagaren och vice överåklagaren vid Utvecklingscentrum Malmö (sedan 1 januari Utvecklingscentrum) har meddelat överprövningsbeslut i nästan alla överprövningsärenden där grundbeslutet meddelats av åklagare vid Särskilda åklagarkammaren. Antalet överprövningar och antalet ändrade beslut vid utvecklingscentrum återges i nedan angivna tabell.

Överprövningar vid UC Malmö	Antal	Antal ändrade	% ändrade
2017	317	10	3,2
2018	303	5	1,6
2019	380	3	0,7

4.9 Kostnader, personal och arbetsmiljö

Förbrukade medel

Den totala budgeten och de faktiska kostnaderna för Särskilda åklagarkammarens verksamhet fördelad på personal- och driftkostnader för år 2019 framgår av följande tabell. Kammaren visare ett överskott på cirka 575 000 kr för verksamhetsåret 2019. Överskottet har uppkommit på grund av att ersättningsrekrytering av en åklagare ej fått genomföras under andre delen av året vilket medfört minskade lönekostnader.

Budgetposter	Budget	Ack utfall
Alla verksamhetskoder	21 135 000	20 557 830
Åklagarkammare - driftkostnader	937 044	915 315
Allmän verksamhet	150 000	136 003
tele/post	170 000	149 669
lokalkostnader	30 000	43 613
Resor	250 000	276 520
Resor, FU-ledning		6 260
Resor, tingsrätt		53 568
Resor, hovrätt		2 748
Intern information	65 000	49 146
Kompetensutveckling/utbildning	65 000	43 566
Inventarier	30 000	
Representation	13 000	14 745
Arbetsmiljö	80 000	68 967
Samverkansmöten	5 000	750
Lånekostnader	79 044	69 761
Åklagarkammare - personalkostnader	20 197 956	19 642 516
Åklagare	18 859 405	17 298 753
Administrativ personal	2 239 912	2 343 763
Justeringspost	-901 361	

Personalläget

Personalläget har varit förhållandevis stabilt under året 2019. En del personalförändringar har dock ägt rum.

Åklagare

En chefsåklagare gick i ålderspension i månadsskiftet maj/juni. Denna tjänst har ej fått ersättas under verksamhetsåret. Vid utgången av 2019 tjänstgjorde 11 åklagare vid kammaren.

Administratörer

Åklagarkammaren fick en ny chefsadministratör i mars 2019. Två administratörer har avslutat sin anställning varför en tjänst som administratör och en tjänst som IT-administratör har rekryterats. IT-administratören påbörjade sin anställning den 1 april 2019. Administratören tillträdde sin befattning i juni 2019. Vid utgången av år 2019 tjänstgjorde fyra åklagaradministratörer på kammaren.

5 Representativa och uppmärksammade ärenden

Under verksamhetsåret 2019 har åklagarna vid Särskilda åklagarkammaren handlagt ett stort antal ärenden. Några har varit av principiell natur eller särskilt uppmärksammade. Nedan följer en redogörelse.

Nedlagd förundersökning – våldtäkt

En polis anmäldes för våldtäkt av en kvinna i 20-årsåldern. Under förhöret uppgav polismannen att de sexuella handlingarna var frivilliga och att han inte heller varit grovt oaktsam till att samtycke inte förelåg från kvinnans sida. Förundersökningen lades ned motiveringen att brott inte kunde styrkas. Överprövning begärdes bl.a. med anledning av att ärendet rörde våldtäkt enligt den nya samtyckeslagen. Överåklagare vid tidigare Utvecklingscentrum Göteborg ändrade inte på åklagarens beslut.

Ej åtal - bedrägeri

En riksdagsman utreddes för flertal fall av bedrägerier genom att ha angett felaktiga förhållanden i reseräkningar (ej angett att han bott tillsammans med hustrun – något som skulle inneburet lägre ersättning). Efter en omfattande utredning och efter slutdelgivning beslutades att inte väcka åtal med hänsyn till att brott inte kunde styrkas bl.a. med anledning av att regelverket kring riksdagsledamöters ersättningar är otydliga och att det saknas reglering av vad som gäller när en ledamot delar en bostad med en medföljande resenär.

Ej åtal – bedrägeri

Två riksdagsledamöter utreddes i skilda förundersökningar för bedrägeri med avseende på ersättningar från riksdagen för s.k. övernattningsbostäder i Stockholm. I det ena fallet hade ledamot hyrt bostad av sin make under flera år. I det andra fallet uppstod fråga om ledamot hade rätt till ersättning för övernattningsbostad mot bakgrund av sin folkbokföring m.m. Förundersökningarna lades ned efter omfattande utredningar, i det förra fallet eftersom utredningen inte visade annat än att ledamoten haft en reell hyreskostnad i förhållande till maken varför det inte längre fanns anledning att anta att något brott begåtts. I det senare fallet framkom att ledamotens åtgärder inte innefattade någon brottslig gärning främst mot bakgrund av brister i riksdagens regelverk när det gäller förutsättningarna för ersättning.

Åtal – ett större antal bedrägerier

En riksdagsman åtalades för ett större antal bedrägerier bestående i att han åkt taxi privat och att riksdagsförvaltningen fått betala de privata taxiresorna. Han hade även bott privat på hotell och låtit förvaltningen betala för detta. Huvudförhandling har varit men dom är ännu inte meddelad.

Strafföreläggande – bedrägeri m.m.

En nämndeman har godkänt ett strafföreläggande rörande 29 fall av bedrägeri och 8 fall av olovligt brukande. Nämndemannen hade begärt ersättning av domstol för att ha kört med egen bil till förhandlingar trots att så inte var fallet. Gärningarna var att bedöma som bedrägeri då denne hade missbrukat allmänt förtroende i sitt uppdrag som nämndeman och att gärningen varit planlagd. Vidare hade nämndemannen även använt en bil tillhörande en kommun i strid med kommunens riktlinjer, vilket lett till kostnader för kommunen. Påföljden bestämdes till villkorlig dom och 40 dagsböter.

Dom - dataintrång

En polisman åtalades för dataintrång bestående i att han gjort slagningar på en person som denne haft en kärleksrelation till. Han gjorde vidare slagningar på en arbetskollega, dennes tidigare sambo och andra personer med relationer till den sistnämnda personen. Tingsrätten konstaterade i sina domskäl att Polismyndighetens regler för IT-systemen innebär att systemen endast får användas när det är nödvändigt för att genomföra en viss arbetsuppgift. Tingsrätten framhöll att denna bedömning ska göras utifrån gällande regler och omständigheterna i det enskilda fallet.

Tingsrätten konstaterade att jävsbestämmelsen för poliser i 7 § polislagen (1984:387) innebär bl.a. att en polisman inte får besluta om eller vidta en åtgärd i brottsbekämpande verksamhet om det finns omständigheter som enligt 4 kap. 13 § rättegångsbalken skulle utgöra jäv mot domare. Om en åtgärd är brådskande får den beslutas eller vidtas trots att jäv föreligger.

Tingsrätten fann att det vid bedömningen av om det varit en viss arbetsuppgift måste också beaktas vad som gäller i fråga om jäv för poliser. Mot bakgrund av att jäv förelåg var polismannen förhindrad att göra slagningarna varför polismannen dömdes för dataintrång och påföljden bestämdes till dagsböter. Domen har överklagats. Beslut i frågan om prövningstillstånd har ännu inte meddelats.

Ogillad dom – vållande till annans död och tjänstefel

Flera poliser beordrades till en plats i Stockholm med anledning av uppgifter om att en person träffat på en man med pistol. På väg fram till platsen fick poliserna information om att det tidigare på platsen varit en insats mot en person som haft ett vapen och han hotat att skjuta polis. På platsen möter poliserna en person med ett vapen som de uppfattar vara ett riktigt vapen. Mannen riktar vapnet mot poliserna. Tre poliser avfyrar var för sig skott mot mannen. Mannen avlider av ett skott som träffat honom i ryggen. Efter skjutningen framkom att den skjutne är en 20-årig autistisk man med Downs syndrom. Det konstateras också att det vapen som målsäganden hade var ett leksaksvapen, men liknande ett riktigt vapen.

Två av skotten som avlossades träffade målsäganden i ryggen, varav ett var dödande. Den polis som avlossade det dödande skottet åtalades för vållande till annans död alternativt tjänstefel. Den polis som avlossade det andra skottet som träffade i ryggen åtalades för tjänstefel. Insatschefen åtalades för tjänstefel. Stockholms tingsrätt ogillade åtalen. Vad avser de två poliser som frikändes hade åklagaren inte bevisat att det inbillade nödvärnet hade upphört när mannen träffades i ryggen. När det gäller insatschefen ogillades åtalet eftersom han inte åsidosatt vad som gällt för uppgiften. Domen har vunnit laga kraft.

Dom – grovt bedrägeri

Tre nämndemän åtalades för att de till domstolar lämnat tjänstgöringsrapporter och yrkat ersättning för inkomstförlust. Vilsledandet bestod i att de inte haft någon inkomstförlust i anledning av sin tjänstgöring i domstolen. Åklagaren bedömde brotten som grova därför att nämndemännen missbrukat allmänt förtroende och att vilsledandet hade utförts med systematik under en längre tid och omfattat sammantaget stora belopp.

En nämndeman hade till tingsrätten gett in 235 tjänstgöringsrapporter och yrkat och fått ut 770.000 kr. Samma nämndeman hade till förvaltningsdomstolen gett in 126 tjänstgöringsrapporter och yrkat och fått ut 430.000 kr. Sammanlagt hade han fått ut 1.200.000 kr. Efter ett resonemang om det skulle dömas för två (två målsäganden) grova bedrägerier eller för ett stort antal grova bedrägerier eller bedrägerier av normalgraden dömde domstolen för två grova bedrägerier. Påföljden bestämdes till fängelse i ett år och åtta månader.

En annan nämndeman hade tjänstgjort i tingsrätt, men också i olika organ inom kommunen och i kommunala bolag. Tingsrätten förde i sina domskäl

ett resonemang om ett eller flera brott och om de skulle bedömas som grova. Tingsrätten kom fram till att det skulle dömas för vart och ett av de tillfällen nämndemannen lämnat tjänstgöringsrapporter. När det gällde vilseledandet av tingsrätten och de kommunala organen ansåg tingsrätten att brotten skulle bedömas som grova eftersom nämndemannen missbrukat allmänt förtroende. Detta trots att beloppen i flera fall var låga. När det gällde vilseledandet av de kommunala bolagen omfattades det inte av missbruk av allmänt förtroende och bedömdes som bedrägeri. Den f.d. nämndemannen dömdes för 167 grova bedrägerier och 15 fall av bedrägerier till fängelse i ett år och sex månader. Sammanlagt undandraget belopp var 565.000 kr.

Ytterligare en nämndeman hade vid 138 tillfällen lämnat tjänstgöringsrapporter på sammanlagt 152.000 kr. Nämndemannen dömdes för ett grovt bedrägeri till villkorlig dom och 120 dagsböter.

Samtliga domar är överklagade till Svea hovrätt.

Dom – förberedelse till mord m.m.

Åtal väcktes mot en polisman för förberedelse till mord, hot mot tjänsteman och i andra hand för olaga hot. Polis mannen var missnöjd med en tjänstetillsättning med följd att han vid ett tillfälle drack en stor mängd alkohol och hämtade sitt tjänstevapen, ammunition och en raketstation (kommunikationsutrustning). Han kontaktade sedan målsäganden som varit delaktig i tjänstetillsättningsärendet och föreslog att de skulle träffas. Tingsrätten ogillade förberedelse till mord på den grunden att det inte fanns något som direkt utvisade att den tilltalade haft för avsikt att skjuta kollegan. Tingsrätten dömdes för olaga hot och för hot mot tjänsteman riktat mot poliser som hämtade honom till förhör efter åklagarbeslut. Påföljden bestämdes till 100 dagsböter. Vid påföljdsbestämningen beaktade tingsrätten att polis mannen skulle komma att avskedas. Domen har vunnit laga kraft.

Dom i hovrätt - tjänstefel

Systembolaget anmälde att två poliser – som larmats till systembolaget med anledning av att personal gripit en person för ringa stöld – underlät att upprätta en anmälan om brott. Polismännen samtalande enbart med den gripne. Polismännen var ointresserade av att utreda vad som ägt rum. De varken talade med personalen eller hämtade in den skriftliga rapporten som personalen alltid upprättar i samband med tillgrepp. Åtal väcktes för tjänstefel. Tingsrätten bedömde gärningen som ringa tjänstefel och ogillade åtalet. Domen överklagades och hovrätten dömdes poliserna för tjänstefel och bestämde påföljden till dagsböter. Målet är överklagat till Högsta domstolen.

Ogillad dom i tingsrätt – ofredande och sexuellt ofredande

Åtal väcktes mot f.d. riksdagsledamot för sexuellt ofredande mot tre kvinnor. Tingsrätten ogillade åtalet. Åklagaren beslutade att inte överklaga domen varför målsäganden begärde överprövning av åklagarens beslut. Överåklagare ändrade inte åklagarens beslut. Två målsäganden har själva överklagat domen. Hovrätten har ännu inte avgjort målet.

Dom i tingsrätt – bidragsbrott

En polisanställd hade fått ca 100 000 kr i studiemedel för två terminer trots att han endast tagit ett begränsat antal studiepoäng. Denne förnekade brott men vid en samlad bedömning ansåg tingsrätten det utrett att han med erforderligt uppsåt inte anmält att omfattningen av hans studier ändrats. Påföljden bestämdes till villkorlig dom och dagsböter. Domen har ännu inte vunnit laga kraft.

Ogillad dom i hovrätt – vållande till annans död

En polisman har under tjänstgöring vid förande av personbil brutit i erforderlig uppmärksamhet vilket medfört att han kommit över i den mötande körbanan och där kolliderat med en annan personbil vilket fick till följd att föraren av den andra bilen avled av sina skador. Polismannen åtalades och dömdes vid tingsrätten för vållande till annans död och påföljden bestämdes till villkorlig dom. Hovrätten för västra Sverige har efter överklagande ogillat åtalet och frikänt polismannen från ansvar. Hovrätten anser sammanfattningsvis att det inte är visat vad som orsakade att polismannens bil kom över på fel sida av vägen och att det därför inte går att dra slutsatsen att han av oaktsamhet orsakat målsägandens död.

Dom – grovt rattfylleri

En polisman åtalades för grovt hot mot tjänsteman och grovt rattfylleri. Det grova hotet bestod i att han riktat ett skarpladdat vapen mot en kollega. Tingsrätten fann att polismannen inte haft uppsåt att hota sin kollega varför åtalet rörande grovt hot mot tjänsteman ogillades. Polismannen dömdes för grovt rattfylleri. Påföljden bestämdes till villkorlig dom med samhällstjänst 50 timmar. Domen är överklagad till hovrätten.

6 Åtgärder som vidtagits eller bör vidtas för att utveckla verksamheten

En viktig del i Särskilda åklagarkammarens arbete är att löpande försöka utveckla verksamheten. Under verksamhetsåret 2019 har bl.a. följande åtgärder vidtagits för att förbättra verksamheten vid kammaren.

Arbetsordning, Kris- och säkerhetsplan

Särskilda åklagarkammarens arbetsordning har kompletterats och reviderats något under år 2019. Arbetsordningen, kris-och säkerhetsplanen är dokument som löpande ses över.

Rådgivande åklagare och gemensamma genomgångar av svårbedömda ärenden

I vissa svårbedömda och komplicerade ärenden har förundersökningsledaren haft möten med sina kollegor för att diskutera ärendet i syfte att få stöd i sitt beslutsfattande. Dessa möten har varit mycket uppskattade. Det bör dock framhållas att det är den handläggande åklagaren som har det fulla ansvaret för åklagaruppgiften.

Ärenden har också vid flera tillfällen formlost diskuterats i en vidare krets av åklagare vid Särskilda åklagarkammaren.

En viktig del i arbetet med att höja kvalitén och likformigheten på kammaren är att åklagarna alltid delger varandra strafförelägganden, åtal och domar samt vissa beslut.

Dagjour

Under verksamhetsåret 2019 har Särskilda åklagarkammaren fortsatt med dagjourverksamhet. Den åklagare som har kammarens beredskap ansvarar även för kammarens dagjour. I dagåklagaruppgiften ingår att fatta beslut och ge direktiv i ärenden som inte har inlottats på kammaren och där polisen skyndsamt behöver komma i kontakt med åklagare för att få beslut och direktiv. Kammarens dagjournummer finns på Åklagarmyndighetens hemsida under fliken "Dagjour – Telefonnummer".

Arbetsplatsträffar och rikskammarmöten

Arbetsplatsträffar har genomförts varje månad, utom under sommarmånaderna, via Skype. Under dessa arbetsplatsträffar har arbetsläget och arbetsmiljön på kammaren gått igenom. Vidare har kammarens personal informerats om kammarens ekonomi. En åklagare har haft till uppgift att informera om ny lagstiftning och en annan åklagare har inför övriga åklagare redovisat de tillsynsbeslut som meddelats av Åklagarmyndighetens tillsynsavdelning. Vidare har en åklagare upplyst övrig personal om beslut som fattats av Justitieombudsmannen och Justitiekanslern när innehållet i besluten varit av sådan karaktär att det kan påverka kammarens handläggning av vissa typer av ärenden.

I mitten av maj genomförde kammaren ett riksmöte vid Säröhus utanför Göteborg.

Under riksmötet behandlades 6 kap. brottsbalken, samt säkrande av bevis i IT-miljö och ytterligare ett antal rättsliga frågor. Vidare avtackades två medarbetare som gått i ålderspension.

Syftet med mötena är bl.a. att säkerställa och förbättra medarbetarnas arbetsmiljö och att handläggningen av ärendena vid kammaren ska vara så effektiv, enhetlig och rättssäker som möjlig samt höja kompetensen inom vissa rättsliga områden. En viktig del med mötena är också att skapa en gemenskap bland medarbetarna. Detta är särskilt angeläget då kammarens personal är placerad på olika ställen i landet.

Medarbetar- och lönesamtal samt arbetsmiljöromd

Det har genomförts medarbetarsamtal, lönesamtal och arbetsmiljöromd på kammarens olika enheter. Chefen på Särskilda åklagarkammaren har under verksamhetsåret vid ett antal tillfällen besökt kammarens olika arbetsplatser och därvid tillsammans med medarbetarna bl.a. diskuterat arbetsmiljö- och handlägningsfrågor.

Rättsliga möten

Kammaren har under året genomfört rättsliga möten där olika centrala rättsliga frågor diskuterats. Syftet med dessa möten är att åstadkomma en samsyn och därigenom en mer likformig tillämpning av kammarens olika ärenden. Mötena bidrar också till en ökad "vi-känsla".

Effektivitetsvinster genom s.k. prövningslottning, beredning av ATK-ärenden och framställningar av offentliga försvarare m.m.

Under verksamhetsåret 2019 har det inkommit nästan 9 000 ärenden till Särskilda åklagarkammaren. Av dessa utgör drygt 60 % brott med fängelse i straffskalan. Övriga brott är bötesärenden. Merparten av bötesärendena är s.k. ATK-ärenden där polisen i tjänsten överträtt gällande hastighetsbestämmelser. Med hänsyn till att polisen vid brådskande tjänsteutövning har laglig rätt att överträda gällande hastighetsbestämmelser lagförs ATK-ärendena väldigt sällan.

Förundersökning avseende brott med fängelse i straffskalan har under 2019 inletts i 33 % av alla anmälningar mot polisanställda. Det innebär således att en ganska stor mängd av dessa ärenden skrivs av utan att förundersökning inleds. Skälet till detta är att många av de gärningar som anmäls inte är straffbara. En polisanställd kan göra fel, uppträda olämpligt eller utföra ett arbete på ett mindre bra sätt utan att hans/hennes handlande är brottsligt.

I många av de ärenden som inkommer till Särskilda åklagarkammaren är det från början uppenbart att det inte finns anledning att anta att brott som hör under allmänt åtal har förövats. Med anledning härav har Särskilda åklagarkammaren sedan några år tillbaka inrättat en särskild berednings- och bedömningsfunktion för anmälningar mot polisen (den s.k. prövningslottningen). De ärenden som prövningslottas hanteras av en mycket erfaren åklagare som sedan avgör om ärendet ska lottas ut på kammarens övriga åklagare eller om ärendet genast ska skrivas av utan fortsatt granskning. Detta arbetsätt medför att åklagar- och polisresurserna på ett effektivt sätt kan koncentreras till de ärenden där det finns anledning att anta att brott har förövats. Dessutom har arbetsättet inneburit att ärenden som är av arbetsrättslig karaktär mycket snabbt kunnat överlämnas till polisen så att Polismyndigheten har möjlighet att snabbt ta ställning till om det finns anledning att göra en arbetsrättslig utredning eller vidta andra åtgärder.

Kammaren har byggt upp en beredningsorganisation för ATK-ärendena. Dessa ärenden bereds av kammarens administratörer innan ärenden lottas ut på åklagare. Handläggningen av dessa ärenden har härigenom effektiviserats

och bidragit till att åklagarna fått mer tid att utreda de mer komplicerade ärendena. Kammaren administratörer upprättar även förslag på framställningar om offentliga försvarare och beslut i överprövningsärenden. Förslagen granskas av åklagare som sedan expedierar framställningen om offentlig försvarare till domstol. Administratören expedierar överprövningsärendet till Utvecklingscentrum. Även detta gör arbetet mer effektivt på kammaren.

Under 2019 har ett antal uppmärksammade ärenden handlagts på kammaren där polis avlossat verkanseld mot person med dödlig utgång. Kammaren har en gemensam utredningsrutin rörande dessa ärenden. Denna rutin har under året setts över i samverkan med SU.

Chefen och vice chefen för Särskilda åklagarkammaren har tillsammans med chefsåklagaren Martin Tidén under 2019 genomfört utbildningar för åklagare rörande brottet tjänstefel.

Överenskommelse och möten med SU

En särskild överenskommelse avseende den gemensamma handläggningen av brottmålsärenden har tidigare träffats med SU. I denna överenskommelse anges bl.a. handläggningstider för utredarna och åklagarna, när och hur den gemensamma uppföljningen och bevakningen av ärenden ska ske, vilka administrativa regler som ska gälla samt att åklagarna och utredarna kan bilda särskilda team om så krävs. Syftet med denna överenskommelse är att den ska bidra till en enhetlig och effektiv handläggning av brottmålsärendena. Överenskommelsen har reviderats under hösten 2019.

Särskilda åklagarkammaren och SU:s kansli samt de olika lokala kontoren har under 2019 haft regelbundna möten. Under dessa möten har man bl.a. följt upp verksamheterna samt handläggningen av vissa ärenden. Syftet med mötena är bl.a. att fånga upp vissa frågeställningar och verka för att handläggningen vid respektive enhet blir likformig och håller hög kvalitet. Vidare har också genomförts gemensamma utbildningar. Exempel på sådana utbildningar är förhör och bevisfrågor i brottmål.

I oktober 2019 genomförde personal vid Särskilda åklagarkammaren och SU en gemensam konferens på Långholmen i Stockholm.

Vid denna konferens behandlades bl.a. polisens spaningsverksamhet och handläggning av ärenden där polisen använt verkanseld mot någon person. Vidare genomgicks den reviderade överenskommelsen mellan Särskilda åklagarkammaren och SU. Den här formen av konferens är betydelsefull då den bidrar till att höja den allmänna kompetensen och att öka samverkan mellan Särskilda åklagarkammaren och SU. Målsättningen är att genomföra en liknande konferens under senhösten 2020 i Göteborg.

Informationsmöten med andra aktörer

Chefen och vice chefen för Särskilda åklagarkammaren har besökt Polismyndighetens personalansvarsnämnd och informerat den om verksamheten. Detta möte var mycket uppskattat.

En chefsåklagare på kammaren har tagit emot åklagare från andra länder och informerat om kammarens verksamhet.

Chefen för Särskilda åklagarkammaren och en chefsåklagare vid kammaren har tillsammans med företrädare för SU genomfört ett medieseminarium. Under detta seminarium informerades om verksamheterna vid Särskilda åklagarkammaren och SU. Seminariet var allmänt uppskattat.

Åklagarmyndighetens tillsynsavdelning

Särskilda åklagarkammaren har under verksamhetsåret haft löpande kontakter med Åklagarmyndighetens tillsynsavdelning också besök av Åklagarmyndighetens tillsynschef. Syftet med mötena har bl.a. varit att diskutera handlägningsrutiner och vissa rättsliga frågeställningar.

Justitiekanslern

Några av kammarens åklagare handlägger ärenden åt Justitiekanslern. En förhoppning är få till en fördjupad utbildning inom de rättsliga områden där Justitiekanslern är exklusiv åklagare. En utbildningsdag är inplanerad under våren 2020.

Justitieombudsmannen

Under verksamhetsåret har åklagare handlagt ett antal ärenden åt Justitieombudsmannen som rört andra personkategorier än de som Särskilda åklagarkammaren normalt handlägger. I december 2018 genomförde Justitieombudsmannen vidare en inspektion på Särskilda åklagarkammaren. Vid inspektionen granskades 260 ärenden som enbart avsåg misstanke om brott i tjänsten. I månadskiftet juni/juli 2019 erhöll Särskilda åklagarkammaren inspektionsprotokollet från Justitieombudsmannen. Av protokollet framgår att arbetet vid Särskilda åklagarkammaren fungerar bra och att ärendehanteringens bedrivs på ett i huvudsak effektivt och rättssäkert sätt, att adekvata och tillräckliga utredningsåtgärder vidtas i de flesta ärenden och att handläggningen genomgående sker skyndsamt. Inte i något ärende fanns det skäl att ifrågasätta handläggningstiden. De direktiv som åklagarna lämnade till polisen var tydliga, utförliga och välformulerade, vilket är mycket positivt och underlättar för polisens utredare. I ärenden där det påstås att polisen använt överväld och i ärenden där målsäganden inte vill medverka har åklagarna efter samråd med kammarledningen bestämt att det av beslutsmotiveringarna tydligare ska framgå skälen varför åklagarna inte inlett förundersökning eller lagt ned en förundersökning.

Studiebesök av europeiska åklagare

I september 2019 hade Särskilda åklagarkammaren genom det Europeiska rättsliga nätverket (EJN) besök av åklagare från några europeiska länder. Under detta möte informerade chefsåklagaren Elisabeth Brandt om kammarens organisation och hur kammaren handlägger ärendena i samverkan med SU. Besöket var synnerligen uppskattat. Senare under hösten hade riksåklagaren besök av en åklagardelegation från Island. Under detta besök informerade Brandt om verksamheten vid Särskilda åklagarkammaren. Brandt har även informerat om verksamheten för poliser från Belgien och Holland.

Nordisk samverkan

Chefen vid Särskilda åklagarkammaren har under våren deltagit i en nordisk samverkanskonferens mellan internutredningsverksamheterna i Sverige, Norge, Danmark, Finland och Island. Konferensen ägde rum i Århus i Danmark. Syftet med denna samverkan är att utbyta erfarenheter och att

diskutera gemensamma problemområden. Under konferensen i Danmark presenterade respektive land ett intressant fall. Under konferensen fattades också beslut om att initiera ett projekt om rättsliga förutsättningar, kontaktvägar och metodfrågor för utökad samverkan mellan de nordiska internutredningsverksamheterna.

Resultatgenomgångar och uppföljningar

Åklagarmyndighetens ekonomiavdelning skickar månadsvis ut en statistikrapport rörande Särskilda åklagarkammarens verksamhetsresultat. Rapporten innehåller bl.a. uppgifter om antalet inkomna ärenden, brott och brottsmiss-tankar, andelen inledda förundersökningar och lagföringsandel.

Vid kammarens arbetsplatsträffar diskuteras kammarens verksamhetsresultat och hur kammarens verksamhet kan utvecklas. Statistikrapporterna som erhålls från myndigheten varje månad utgör ett stort stöd vid dessa diskussioner. Det sker också månadsvis uppföljning av åklagarnas rotlar och utredarnas ärenden.

Lagstiftningsfrågor

Särskilda åklagarkammaren har till riksåklagaren framställt önskemål om att strafflatituden för brott mot tystnadsplikt bör överstämja med brottet dataintrång alternativt att det införs ett grovt brott mot tystnadsplikt. Skälet här för är att det är särskilt allvarligt när någon röjer uppgifter från polisens IT-system till grovt kriminella. Vidare har det framställts önskemål om att det införs en bestämmelse av vilken framgår att sekretess alltjämt bör råda när åklagare utfärdar strafföreläggande för brott mot tystnadsplikt eller dataintrång i likhet med den sekretess som gäller i domstol med stöd av bestämmelsen i 35 kap. 12 § Offentlighets- och sekretesslagen (2009:400).

Handläggningsstöd

Kammaren har även arbetat fram handläggningsstöd för åklagarna då de ska utreda olika typer av brott.

Säkerhet

Kammaren har förbättrat sin säkerhet genom att ändra sin besöks- och postadress till Porslinsgatan 4 i Malmö. Härigenom behöver inte främmande personer vistas i kammarens lokaler.

7 Riskanalys

Av förordningen (2007:603) om intern styrning och kontroll framgår att en riskanalys ska genomföras av verksamheten. En uppdatering av förordningen har trätt i kraft den 1 januari 2019. I den nya förordningen har dokumentationskraven lättats upp. Riskanalysen och åtgärderna ska dokumenteras i den utsträckning som det bedöms nödvändigt. En annan ändring är att riskanalysen ska begränsas till att identifiera de omständigheter som utgör en väsentlig risk för verksamheten. Med nämnda förordning som utgångspunkt har följande omständigheter identifierats som en väsentlig risk för verksamheten på Särskilda åklagarkammaren.

Resurser

En omständighet som allvarligt skulle kunna påverka Särskilda åklagarkammarens handläggning av ärenden är om Polismyndighetens utredningsresurs hos SU drastiskt skulle minska. Kammaren skulle då få väldigt svårt att klara sitt uppdrag.

Avbrott – teknik

Ett stort problem för åklagarna och administratörerna är när det sker avbrott i den elektroniska kommunikationen, vilket bl.a. har visat sig när Åklagarmyndighetens IT-system Cåbra inte fungerade under ett antal dagar. Personalen på kammaren fick då väldigt svårt att utföra sina arbetsuppgifter, vilket är särskilt bekymmersamt i ärenden med frihetsberövade och då det finns ett lagligt krav på att handläggningen av ärendena på kammaren ska ske skyndsamt. Med anledning av det inträffade kommer kammaren tillsammans med SU under verksamhetsåret 2020 påbörja ett arbete med att ta fram rutiner för hur ärenden ska kunna handläggas när det föreligger längre avbrott i den elektroniska kommunikationen.

Påstridiga personer

Det händer flera gånger i veckan och periodvis dagligen att personalen vid Särskilda åklagarkammaren får samtal från personer som är oresonliga och har en bestämd uppfattning om hur ett ärende ska handläggas eller borde ha handlagts. Det är inte alltid som dessa personer låter sig nöja med ett professionellt bemötande. Särskilda åklagarkammarens personal har fått utbildning i hur dessa personer ska bemötas. Därtill vidtas fortlöpande åtgärder för att ge åklagare och administratörer stöd i hanteringen av påstridiga personer. En sådan åtgärd är bl.a. att kammarledningen tar ett större ansvar i kontakterna med dessa personer. Vidare kan kammaren få stöd från Åklagarmyndighetens

kommunikationsavdelning. Kontakten med påstridiga personer tar dock mycket energi från personalen och påverkar kammarens samlade resurser vid handläggningen av ärenden.

Nedan angivna risk föreligger på kammaren men är inte väsentlig men ändå värd att uppmärksamma

Avbrott - samfärdsel

Ett problem som då och då uppkommer är när åklagaren ska ta sig till någon ort för att genomföra förundersökningsåtgärder eller medverka vid huvudförhandling och det sker avbrott i den allmänna samfärdseln. Detta problem har medfört ökad tidspillen för åklagarna då de ett antal gånger känt sig tvungna att åka tidigare än vad annars varit nödvändigt för att komma i tid till huvudförhandling inför domstol.